

BESLUT ENLIGT 58 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR SOM GÄLLER INOM KOMMUNERNA I HELSINGFORS OCH NYLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO har 11.3.2020 klassificerat coronavirus-epidemin som en pandemi. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 16.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av coronaviruset (covid-19).

Den 17 mars, 8 april, 8 maj, 19 maj, 16 juni, 1 juli, 24 augusti, 22 september, 15 oktober och 22 oktober 2020 fattade Regionförvaltningsverket i Södra Finland beslut enligt 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar om begränsning av ordnande av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster inom sitt verksamhetsområde.

Regionförvaltningsverket meddelade genom beslutet 22.10.2020 att en förutsättning för att ordna offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 personer inomhus och i avgränsade utomhusområden är att man inom kommunerna i Helsingfors och Nylands samt Egentliga Tavastlands sjukvårdsdistrikt följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisning från den 21 september 2020. Beslutet är i kraft under tiden 1.11–30.11.2020.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Föreläggande

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjuder med stöd av 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 (tjugo) personer som ordnas inomhus eller utomhus inom kommunerna i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

Offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 (tjugo) personer kan emellertid ordnas inomhus och i avgränsade områden utomhus under förutsättningen att man för att trygga säkerheten i dem följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisning från den 21 september 2020 (bilaga 1).

Det här föreläggandet är i kraft under tiden 1.12–31.12.2020.

Motivering

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs inom flera kommuners område. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 mom. får besluten som avses i 1 mom. meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Enligt 1 § 1 mom. 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är en infektion som orsakas av en ny typ av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar sjukdomen (covid-19) som coronaviruset orsakar framför allt som droppsmitta när en person hostar eller nyser. Virusnet kan också smitta från ytor där det nyligen har hamnat luftvägssekret från en smittad person. I Finland har coronaepidemin efter det lugnare läget under sommaren åter tidvis visat tecken på upptrappning i flera områden. Virusnet cirkulerar fortfarande både i Finland och på många andra ställen i världen. Majoriteten av Finlands befolkning är fort-

farande mottaglig för smitta. Det finns ännu inte vaccin som kunde förebygga sjukdomen som det nya coronaviruset orsakar. Genom omfattande testning, isolering av insjuknade, spårning av smittkedjor och karantän för exponerade är det möjligt att i viss mån, men inte tillräckligt, förebygga att sjukdomen sprids.

Besluten att begränsa sammankomster grundar sig på en epidemiologisk bedömning av hur sjukdomen sprids i situationer där antalet sociala kontakter är stort. Statsrådet har i sitt principbeslut den 3 september 2020 förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). Enligt planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter.

Regeringen gav i sina förhandlingar 15.10.2020 riksomfattande och regionala rekommendationer för att förhindra spridning av coronaviruset. I rekommendationerna beaktas den epidemiologiska lägesbedömningen.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) riksomfattande lägesrapport för uppföljningen av hybridstrategin 11.11.2020 kännetecknas höstens aktuella epidemiläge av att det i de regionala situationerna kan ske snabba förändringar som går i vågor. Lokala smittkluster kan snabbt uppstå och växa. Regionala och tillräckligt omfattande åtgärder som vidtas i rätt tid, snabb testning och effektiv smittspårning har tillsvidare förhindrat omfattande spridning av epidemin i Finland.

Efter det lugnare läget under sommaren skedde i början av september en markant ökning av antalet nya covid-19-fall i Finland. Efter toppen i början av oktober har antalet smittfall per vecka tillsvidare planat ut till den nuvarande nivån. Vecka 45 konstaterades cirka 1400 fall, vilket är på samma nivå som veckan innan. För tillfället konstateras det emellertid så många nya fall att en snabb försämring av epidemiläget är möjlig.

Vecka 45 (2 - 8.11) låg antalet fall, antalet coronavirustest och andelen positiva prov av de testade proverna på samma nivå som under veckan innan. Den riksomfattande incidensen var 25/100 000/invånare, och andelen positiva prov utgjorde 1,6 % av de testade proverna.

Största delen av de nya smittorna konstaterades i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts område, där antalet fall har stigit från och med vecka 43. Vecka 45 konstaterades 858 fall inom HNS-området, medan antalet veckan innan uppgick till 763.

På riksnivå kunde man vecka 45 utreda smittkällan för nya infektioner i ca 55 % av smittfallen. Andelen klarlagda fall är något mindre än veckan innan. Inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt var smittkällan

känd i cirka 40 % av fallen, medan den i resten av landet, exklusive HNS-området, var känd i cirka 80 % av fallen.

Det är av väsentlig betydelse att smittspårningen inleds snabbt och i första hand inriktas på exponeringar med hög risk. Coronaviruset smittar effektivt i synnerhet vid längre närkontakter. Man bör inte delta i sociala evenemang ens om man har enbart lindriga symtom utan bör undvika kontakter med andra människor och så fort som möjligt låta testa sig. Var och en kan genom sitt eget agerande bromsa spridningen av coronaviruset. Vid en epidemi är det viktigt att minska de nära kontakterna också bland friska människor.

Även om epidemin för närvarande i huvudsak är endemisk, kan det kraftigt försämrade epidemiläget i Europa i fortsättningen också påverka situationen i Finland. Den ökning av antalet fall som konstaterats i Finland under hösten återspeglar den acceleration av epidemin som observerats på andra håll i Europa jämfört med sommarens lugna läge.

Epidemin bekämpas med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar i första hand genom lokala och regionala åtgärder. Man måste reagera snabbt och proaktivt på försämringen av epidemiläget genom att införa effektiva och epidemiologiskt ändamålsenliga tilläggsåtgärder. Bekämpnings- och begränsningsåtgärderna på regional nivå är av central betydelse när det gäller att stoppa spridningen och få bukt med situationen.

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att så som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra. Därför är det nödvändigt att vidta åtgärder för att bekämpa smittor i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Då man vid sammankomsterna följer tillräckliga säkerhetsanvisningar kan risken för smitta i väsentlig grad minskas genom att så lite som möjligt ingripa i församlingsfriheten och andra fri- och rättigheter.

Sjukvårdsdistrikten inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde har i enlighet med den styrning som getts i social- och hälsovårdsministeriets brev den 10 september 2020 inrättat regionala arbetsgrupper för covid-19. Samarbetsgrupperna beaktar i sina lägesbedömningar utöver epidemiläget också de totala konsekvenserna av smittbekämpningsåtgärderna, inklusive ekonomiska konsekvenser och konsekvenser som hänför sig till näringslivet. Regionförvaltningsverket deltar i arbetsgrupperna, liksom också företrädare för Institutet för hälsa och välfärd samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i respektive region. Regionförvaltningsverket har av arbetsgrupperna fått helhetsbedömningar av varje sjukvårdsdistrikts covid-19-läge och regionernas synpunkter på vilka regionala begränsningsåtgärder som behövs i december 2020 för att stävja epidemin.

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt

Vid det möte som Helsingfors och Nylands regionala coronasamordningsgrupp höll den 12 november 2020 konstaterade man att Nyland befinner sig i upptrappningsfasen, men på tröskeln till spridningsfasen. Gruppen rekommenderade att de gällande regionala begränsningarna och rekommendationerna förlängs till att gälla också i december i hela sjukvårdsdistriktets område. Detta innebär alltså att offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 (tjugo) personer kan ordnas inomhus och i avgränsade områden utomhus under förutsättningen att man för att trygga säkerheten i dem följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisning från den 21 september 2020.

Enligt det material som presenterades vid HNS pandemiamordningsgrupps arbetsutskottsmöte 12.11.2020 har det under vecka 42 skett 33 massexponeringar i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts område, 39 under vecka 43, 84 under vecka 44 och 86 under vecka 45. Av de positiva resultaten i området var smittkällan känd i mellan 42 % och 47 % av fallen under veckorna 42-45. Smittspårningen är överbelastad i flera sjukvårdsdistrikt.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin uppgick incidensen per 100 000 invånare över sju dagar i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt veckorna 42-45 till 41.5, 39.3, 44.9 och 50.5, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 1.90, 1.71, 2.24 och 2.63.

Slutsats

Om det epidemiologiska läget trappas upp ska myndigheten för smittsamma sjukdomar enligt social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan reagera genom att öka testkapaciteten och resurserna för smittspårning, lokalt rekommendera distansarbete och användning av munskydd och genomföra informationskampanjer. Det organ som i kommunen eller samkommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar kan besluta om lokala eller regionala restriktioner inom sina områden. Regionförvaltningsverket kan besluta om restriktioner om de behövs i flera kommuners områden. Med restriktionerna vill man förhindra att epidemin sprids regionalt eller mer omfattande bland befolkningen och göra det möjligt att återgå till utgångsnivån för epidemin. I epidemins spridningsfas kan de här behöriga myndigheternas beslut om mer omfattande eller striktare regionala rekommendationer eller begränsningar behövas. I 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om kommunens skyldighet att vidta åtgärder för att utreda och bekämpa epidemier. Bestämmelser om kommunens behörighet att besluta om åtgärder vid omfattande smittrisk finns i 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar.

Regionförvaltningsverket konstaterar att Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt för närvarande är i coronaepidemins upptrappningsfas. Genom att förlänga beslutet om begränsning av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster är det enligt regionförvaltningsverkets bedömning fortfarande möjligt att förhindra spridningsfasen och de ännu striktare begränsningar som den kräver.

För att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids i offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 (tjugo) personer inomhus och i avgränsade områden utomhus anser regionförvaltningsverket det nödvändigt att trygga säkerheten genom begränsning av antalet kunder, säkra avstånd och hygienanvisningar. Regionförvaltningsverkets beslut enligt 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar kan gälla för högst en månad. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av beslutet att begränsa sammankomsterna.

På basis av det ovan konstaterade är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts område.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58 och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

1 § i statsrådets förordning (69/2020) om ändring av 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017)

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar får detta beslut överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs detta beslut omedelbart trots eventuellt överklagande.

YTTERLIGARE INFORMATION

Ytterligare information ger vid behov regionförvaltningsöverläkare Mikko Valkonen, tfn 029 501 6000 (växeln).

överdirektör Merja Ekqvist

regionförvaltningsöverläkare Mikko Valkonen

BILAGOR

Bilaga 1, Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets anvisning daterad 21.9.2020 om förhindrande av coronavirussmitta i samband med offentliga tillställningar och allmänna sammankomster samt vid användningen av offentliga rum

Bilaga 2, Kommunerna inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgIFT

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med 17.12.2020. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av detta beslut anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt

Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt som ombes informera kommunernas läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar om beslutet

Polisinrättningarna i Helsingfors, Östra Nyland och Västra Nyland

Räddningsverken i Helsingfors stad, Mellersta Nyland och Västra Nyland

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Avgiftsfritt